

større Kommune; ja, selv endog Ståten, hvor der har været et nogenlunde bethdeligt Tab, søgt at hjælpe derpaa, men jeg har endnu ikke fra den ærede Ministers Side seet det mindste Skridt for at hjælpe paa den, under de her omtalte Omstændigheder lidt Skade. Høvedsagen er, at det først ved Lov er vedtaget, at den Vedkommende i den Henseende kan komme til sin Ret, skal have Glædeserstatning, og at Kommunen skal staae ham til Sikkerhed derfor. Naar Kommunen skal søge sin Regres hos dem, der have forarsaget Skaden, finder den dem i de fleste Tilfælde, men om det er lykkes mig at finde de rette Midler til at bringe disse Principer til Udførelse, skal jeg ikke paatage mig at paastaae. Jeg har i den Henseende sluttet mig saa nær til Forbilleder i fremmede Lovgivning; som jeg har kunnet, men idet jeg har gjort dette, har jeg godt erkjendt, at den Forskjel, der findes mellem vor Retstilstand her i det Hele og de fremmede Retstilstande, medfører, at hvor man prøver paa at indføre fremmede Retsmidler, passer de ikke godt eller nøie med det iøvrigt Bestaaende. Denne Mangel vil afhjælpes, naar Ministeren erkjender det Princip, at hvor et Overmaal af Selvstændighed tildeels hænger sammen med Friheden, afftedkommes der let Udbrud, som føre saadanne mislige Handlinger med sig, og at der bør være en Lov, som fastsætter, hvorledes der skal handles ligeoverfor dem, der have lidt Skade, og ligeoverfor dem, der have gjort Skade. En saadan Lov tror jeg ikke, man kan nægte Drangen til, men i hvilken Form den ærede Minister vil bringe den for os, om han vil foreslaae, at Staten eller at Kommunen skal give Erstatning, det skal jeg ikke her nærmere gaae ind paa; kommer den frem med Forbring paa at Staten skal erstatte, saa vil jeg ganske vist forsøge Alt, hvad jeg kan, for at forhindre det, som jeg anseer for næsten skadeligere, end slet ingen Lov at have. Den Tanke, at Staten skal bære en Byrde, forarsaget af stedlige Tumultuanter, som selve de, der boe ved Siden af og kjende dem nøie, lade slippe bort, fordi det har moret dem, hvorved de ikke have haft Noget med dem, at bestille, holder jeg for urigtigt. Det er ligefrem, at naar Kommunen og dens Borgere,

de til Politiumderstøttelse forpligtede Borgere, ikke have mødt, ikke have anstrengt sig saameget de formaade, for at holde Orden, saamaade de bære Udgifterne ved den Forpligtelse, de have forskaffet sig, og den Orden, de have taalt, vil de ogsaa bære den Byrde, som de vil bære.

Justitsministeren: Efter Indholdet af den ærede sibste Talers Foredrag har jeg anseet det for rigtigst allerede paa dette Stadium af Sagen at tage Ordet. Det fremgik allerede af den ærede Forslagsstillers Lovforslag, som Noget, der var ganske naturligt, og det har fundet sin Bestyrkelse ved den Naade, hvorpaa han har udtalt sig, at den Betragtning, hvorpaa Lovforslaget hviler, er, at der maa sørges for, at den, hvem Staden er paaført, ikke skal bære den, og at hans Erstatning ikke skal være afhængig af den tilfældige Omstændighed, om han kan faae sat paa dem, der have paaført Skaden, og selv om det er lykkes, om de ba ere istand til at erstatte den. Jeg behøver vistnok ikke at tilføie, at jeg er overbevist om, at Betragtninger af denne Bestaafenhed ved første Diekast kunne synes rigtige og i høi Grad tiltale. Som jeg idag allerede har haft den Ære at antyde, staaer der ligeoverfor denne Betragtning, og jeg tør sige mig om denne Betragtning en anden, som er ligesaa vægtig som denne, og det er den, at den første Betingelse for at forpligte Noget til at erstatte en saadan paaført Skade er, at han maa have udvilst et Forhold, hvori Grunden til hans Forpligtelse kunde søges, med andre Ord, at han har været sthyldig i en Afsærb, som kunde begrunde denne Forpligtelse. Hvis nu det foreliggende Lovforslag blev opshøiet til Lov, vilde man komme til meget ofte at ramme Kommunen og dens Indvaanere, som ere aldeles sthyldfrie med Hensyn til det, som er foregaaet, og mange Gange mere sthyldfrie end den, mod hvem Angrebet har været rettet eller hvem Skaden er bleven paaført. Der er een Forudsætning, men ogsaa kun een, hvorunder der efter min Mening kan blive Tale om at paaføre Kommunen et saadant Erstatningsansvar, nemlig naar dens Borgere ved deres Forhold have bevirket, at en saadan Byrde retligt og lovligt kan lægges over paa dem. Men Forudsætning